

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS
POREIKIAMS ĮGYVENDINANT YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS
ĮSTATYMO NR. XI-1307 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10 IR 13 STRAIPSNIŲ IR V SKYRIAUS
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446
7, 23 IR 47 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS
GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 2 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 24 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO
KODEKSO 9 IR 23¹ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO
NR. IX-675 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, tikslai ir uždaviniai

Parengti Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo Nr. XI-1307 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10 ir 13 straipsnių ir V skyriaus pakeitimo įstatymo (toliau – Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 7, 23 ir 47 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 2 ir 11 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Žemės gelmių įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 24 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Statybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto kodekso 9 ir 23¹ straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektas), Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 17 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 12 straipsnio pakeitimo įstatymo (toliau – Pelno mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektas) projektus paskatino Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – Susisiekimo ministerija) patirtis įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus. Pavyzdžiui, įgyvendinant „Rail Baltica“ projektą, pirmame etape (geležinkelio vėžės projektavimo ir statybos) visuomenės poreikiams paimta daugiau kaip 994 ha žemės, teisme nagrinėtos 43 bylos, susijusios su atlyginimo už paimamą žemę dydžio nustatymu.

Minėtų projektų įgyvendinimo terminai dažnai nustatomi tarptautiniais susitarimais, kurie siejami su atitinkamais ES finansavimo periodais. Šiuo metu nustatytas teisinis reguliavimas neužtikrina greito ir sklandaus valstybės ekonomikai ir šalies gerovei reikšmingų projektų įgyvendinimo, todėl minėtais įstatymų projektais siekiama efektyvinti tokių projektų įgyvendinimo procesus (žemės paėmimo visuomenės poreikiams, projektavimo, statybinių tyrimų ir kt.), kartu užtikrinant, kad dėl projektų įgyvendinimo nebūtų pažeisti asmenų teisėti interesai.

Projektų tikslas – užtikrinti asmenų teisėtų interesų apsaugą valstybei įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus ir sudaryti teises prielaidas efektyviai bei racionaliai šiuos projektus įgyvendinti.

Projektų uždaviniai:

- užtikrinti konstitucinės teisės į teisingą atlyginimą paimant žemę visuomenės poreikiams įgyvendinimą;
- sudaryti prielaidas įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus juose nustatytais terminais;
- žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras padaryti aiškesnes ir efektyvesnes, taip sumažinant administracinę naštą ir patiriamus kaštus dėl projektų įgyvendinimo;
- patobulinti asmenų informavimo procesą, t. y. numatyti elektroninių ryšių priemonių naudojimą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai

Susisiekimo ministerija. Įstatymų projektus parengė Susisiekimo ministerijos Plėtros ir tarptautinio bendradarbiavimo grupės vadovas Gytis Mažeika (tel. 8 5 239 3867, el. p. gytis.mazeika@sumin.lt), Plėtros ir tarptautinio bendradarbiavimo grupės vyresnysis patarėjas Vytautas Palevičius (tel. 8 5 239 3965, el. p. vytautas.palevicius@sumin.lt), Plėtros ir tarptautinio bendradarbiavimo grupės vyriausioji specialistė Jurgita Jakavičiūtė (tel. 8 5 239 3922, el. p. jurgita.jakaviciute@sumin.lt) ir Ateities susisiekimo politikos grupės patarėja Asta Balevičiūtė (tel. 8 5 239 2892, el. p. asta.baleviciute@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

Žemė visuomenės poreikiams paaimama teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis, kai ji yra reikalinga ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti. Galimybės visuomenės poreikiams paaimti daugiau žemės, nei reikia ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti, teisės aktuose nėra numatyta. Tačiau pasitaiko atvejų, kai pagal ypatingos valstybinės svarbos projektą numatyta visuomenės poreikiams paaimti tik dalį žemės sklypo, o likusios sklypo dalies savininkas netenka galimybės jį naudoti pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį (pvz., žemės ūkio paskirties žemėje ūkininkas nebeturi galimybės ūkininkauti, nes jam liekantis žemės sklypas yra labai mažo ploto ir nelieka privažiavimo; kitos paskirties žemės sklypo savininkas dėl nustatomų apribojimų netenka teisės jam likusioje žemės sklypo dalyje statyti gyvenamojo namo ir pan.), t. y. nebegali vykdyti ūkinės ir (ar) komercinės veiklos. Taip žemės savininko padėtis pabloginama. Dėl tokio reglamentavimo kyla didelis visuomenės nepasitenkinimas ir pasipriešinimas įgyvendinamiems projektams, nepateisinami visuomenės lūkesčiai dėl valstybės veiksmų įgyvendinant šiuos projektus.

Geležinkelių transporto kodekso nuostatose, kurios numato, kokius žemės sklypus Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba) patikėjimo sutartimis perduoda valdyti patikėjimo teise viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, nėra įtraukta visuomenės poreikiams paaimama žemė ir kaip valstybinė žemė Nekilnojamojo turto registre įregistruota žemė, kai valstybė įgyvendina ypatingos valstybinės svarbos projektus, kuriuos įgyvendinant numatoma statyti naujus ar rekonstruoti esamus viešosios geležinkelių infrastruktūros objektus ar Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančius geležinkelių paslaugų įrenginius, todėl tokių žemės sklypų perdavimas užtrunka ilgiau ir jam reikalingos sudėtingesnės procedūros.

Žemės paėmimo įstatyme taip pat nėra nustatyta, kokie turėtų būti tolesni projektą įgyvendinančios institucijos veiksmai, kai teismas priima nutartį nepatvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo, t. y. nustato, kad įvykdytos ne visos procedūrinės sąlygos. Nenustačius konkrečios tvarkos, nėra aišku, kokių veiksmų turėtų imtis projektą įgyvendinanti institucija.

Teisės aktai nenumato galimybės vykdant žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras ir įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus su žemės savininkais ir (ar) kitais naudotojais komunikuoti naudojantis elektroninių ryšių priemonėmis. Dokumentai šiuo metu gali būti siunčiami tik registruotąja pašto siunta ir pasirašomi tik fiziniu būdu. Ekstremaliosios situacijos ir karantino atveju toks reglamentavimas sutrukdė vykdyti darbus, kurie iš esmės galėjo būti atlikti nuotoliniu būdu.

Pagal šiuo metu galiojantį reglamentavimą ypatingos valstybinės svarbos projektai gali būti įgyvendinami tik nuosekliai vienas po kito vykstančiais etapais – teritorijų planavimo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams, projektavimo, statybos. Vien parengiamieji tokių projektų etapai (t. y. vykdomi iki statybos darbų pradžios) dėl teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir procedūrų (turint omeny ir tai, kad teritorijų planavimo dokumentų rengimas, projektavimas, rangos ir kt. paslaugos perkamos viešųjų pirkimų būdu) gali trukti 6–7 metus. Šis laikotarpis yra pernelyg ilgas atsižvelgiant į šių projektų ypatingą strateginę reikšmę bei naudą valstybei. Ypatingos valstybinės svarbos projektus yra sunku įgyvendinti, tam tikrais atvejais netgi neįmanoma įgyvendinti juose

užsibrėžtais terminais, dažnai nustatytais ne projekto įgyvendintojo valia, o tarptautiniais susitarimais ir pan. Pažymėtina, kad ilgi ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimo terminai lemia trukdžius ir dėl jiems skirtos Europos Sąjungos paramos panaudojimo, ilgas įgyvendinimas didina projektų kaštus. Įprastai valstybės vykdomi infrastruktūros projektai, kurie sudaromi daugiametėms Europos Sąjungos finansinėms programoms įgyvendinti, iš dalies yra finansuojami tikslinių Europos Sąjungos fondų lėšomis. Europos Sąjungos daugiametės finansinės programos ir joms įgyvendinti skirti tiksliniai Europos Sąjungos fondai yra sudaromi 7 metams (pvz., 2007–2013 m., 2014–2020 m., 2021–2027 m.). Ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimui trunkant ilgesnį laiką, kyla rizika, kad tokie projektai negalės būti baigti arba jų finansavimas turės būti užtikrinamas išimtinai valstybės biudžeto lėšomis, nes tiksliniai Europos Sąjungos fondai bus uždaryti ir jų finansavimo galimybės bus pasibaigusios.

Pagal Žemės gelmių įstatymo 11 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą reguliavimą su žemės savininkais ir kitais naudotojais turi būti raštu suderintas numatomas žemės gelmių ir kitų tyrimų ir matavimų atlikimo būdas, trukmė, tiriamo ploto ribos ir t. t. Šiam suderinimui parengti nėra nustatyto termino ir pan., todėl praktikoje derinimo procesas gali ilgai užsitęsti, žemės savininkams ar kitiems naudotojams vengiant pasirašyti sudarytą susitarimą. Dėl šios priežasties nėra realios galimybės operatyviai atlikti reikalingus tyrinėjimus. Statinio projektui rengti, be kita ko, reikalingi projektiniai pasiūlymai, specialieji reikalavimai, prisijungimo sąlygos, kuriuos išduoda atitinkami subjektai. Statytojui (užsakovui) neatitinkant Statybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nustatytų reikalavimų – nevaldant žemės, kurioje numatomas statinys, teisėtais pagrindais, nėra galimybės atlikti statinio projektavimo.

Taip pat žemės paėmimo projektus įgyvendinantys subjektai susiduria su paimamoje žemėje esančių padalinamų statinių (tokių, kurie tęsiasi per kelis žemės sklypus, pvz., inžinerinių tinklų, kelių ar pan.) registracija atskirais Nekilnojamojo turto registro objektais. Įgyvendinančiosios institucijos teisė teikti prašymą registruoti atidalintą visuomenės poreikiams paimamą žemės sklypą yra numatyta Žemės įstatymo 7 straipsnyje, tačiau analogiškos nuostatos dėl šioje žemėje esančių atidalintų statinių registracijos nėra, todėl prašymas registruoti atidalintą statinį gali būti teikiamas tik jo savininko vardu. Tokio pobūdžio statinių savininkai, nors tai paprastai būna viešojo sektoriaus subjektai, nebūna suinteresuoti tokių prašymų operatyviai teikti ir sukelia sunkumų įgyvendinant žemės paėmimo procedūras.

Šiuo metu Žemės paėmimo įstatymo 7 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyta, kad įgyvendinančiai institucijai žemės paėmimo visuomenės poreikiams akte nurodytą atlyginimo sumą pervedus į žemės savininko ir (ar) kito naudotojo nurodytą sąskaitą arba įsiteisėjus teismo nutarčiai dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo patvirtinimo ir (ar) teismo sprendime nurodytomis sąlygomis atsiskaičius su paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo savininku ir (ar) kitu naudotoju, Nacionalinė žemės tarnyba paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą Nekilnojamojo turto registre įregistruoja kaip valstybinę žemę. Prieš perregistruojant visuomenės poreikiams paimtą turtą valstybės vardu nėra pakeičiama paimto turto paskirtis į ypatingos svarbos projektui įgyvendinti reikalingą paskirtį, todėl negalima atlikti tolesnių projekto įgyvendinimo veiksmų, o paskirties keitimą tenka atlikti papildomai. Tam reikalingi papildomi finansiniai ir žmogiškieji ištekliai.

Žemės paėmimo įstatymo 10 straipsnio, kuris nustato reikalavimus dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto viešumo, 2 dalyje nurodyta, kad projektą įgyvendinanti institucija apie *rengiamą* žemės paėmimo projektą skelbia savivaldybės interneto tinklalapyje ir šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkams ir (ar) kitiems naudotojams. Formuliuotė „apie rengiamą“ konkrečiai nenurodo, kuriuo metu turi būti skelbiamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas – ar viso šio projekto rengimo metu, ar jau parengus galutinį variantą, todėl praktikoje kyla diskusijų. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 35 straipsnyje yra aiškiai pabrėžiama, kad visuomenė turi teisę susipažinti su *parengtais* teritorijų planavimo dokumentais.

Žemės paėmimo įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad paimamo visuomenės poreikiams turto vertė ir nuostoliai apskaičiuojami taikant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualaus turto vertinimo būdą, o turto vertinimo metodas kiekvienu atveju parenkamas atsižvelgiant į kriterijus, nustatytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) tvirtinamoje Turto ir verslo vertinimo metodikoje. Praktikoje visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimas atliekamas beveik visais atvejais taikant lyginamąjį metodą. Šio metodo taikymas vertinant gyvenamuosius pastatus dažnai neužtikrina tokio turto savininko teisės gauti teisingą atlyginimą, t. y. iš gauto atlyginimo pastatyti ir (ar) įsigyti analogišką gyvenamąjį pastatą. Be to, vadovaujantis Turto ir verslo vertinimo įstatymo nuostatomis, Turto ir verslo vertinimo metodiką tvirtina Vyriausybė arba jos įgaliota institucija, o ne Vyriausybė, kaip tai numatyta Žemės paėmimo įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje. Ši nuostata sistemiškai nedera su galiojančiais teisės aktais institucijoms priskirtomis kompetencijomis.

Pažymėtina, kad įgyvendinant valstybei svarbius projektus kyla poreikis nustatyti servitutus ne tik centralizuotų (bendrojo naudojimo) tinklų statybai, tačiau ir smulkesniems objektams, skirtiems šiems tinklams prižiūrėti, bet nepatenkantiems į šių tinklų apibrėžimą. Pavyzdžiui, atlikus žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras, gali būti padalijamas žemės ūkio paskirties žemės sklypas į du atskirus sklypus. Tokiais atvejais projektą įgyvendinantis subjektas turi užtikrinti, kad likusias žemės sklypų dalis jų savininkai ar naudotojai galėtų pasiekti žemės ūkio technika ir kitomis transporto priemonėmis. Dažniausiai tai įmanoma padaryti tik per kaimyninius žemės sklypus nustačius kelio servitutą, suteikiantį teisę važiuoti transporto priemonėmis ir naudotis kaip pėsčiųjų taku (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.119 str.). Nesant galimybės nustatyti servitutą administraciniu aktu, dėl pirmiau nurodytų aplinkybių su valstybei svarbiu projektu susijusių sprendinių įgyvendinimas nustatant servitutus sandoriais tampa labai komplikuoatas.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme ir Pelno mokesčio įstatyme nėra numatyta, kad atlyginimas už visuomenės poreikiams paimamą žemę ir (ar) kitą turtą nėra apmokestinamas gyventojų pajamų ir (ar) pelno mokesčiu. Dėl šios priežasties asmenys, gavę atlyginimą už visuomenės poreikiams paimtą turtą, privalo į valstybės biudžetą sumokėti atitinkamai gyventojų pajamų arba pelno mokestį. Manytina, kad tokiu būdu galimai pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 23 straipsnyje garantuojama asmens teisė į teisingą atlyginimą paimant turtą visuomenės poreikiams. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams atveju savininkui yra kompensuojama, o ne suteikiama nauda pinigais. Tokios pozicijos laikosi ir Konstitucinis Teismas bei Lietuvos teismų praktiką formuojantis Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, kurie ne kartą yra pabrėžę, kad teisingo atlyginimo už visuomenės poreikiams paimamą turtą principas reiškia, kad savininkui turi būti atlyginamas praradimas, kurį jis patiria netekdamas savo turto; toks praradimas sietinas su savininko galimybe įsigyti analogišką turtą, kokį jis prarado dėl sprendimo paimti žemę visuomenės poreikiams (žr. Konstitucinio Teismo 2001 m. balandžio 2 d., 2008 m. gegužės 20 d. ir kt. nutarimus; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gruodžio 21 d. nutartis civ. byloje Nr. 3K-3-601/2012, 2014 m. gruodžio 30 d. nutartis civ. byloje Nr. 3K-7-478/2014 ir kt.). Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat ne kartą akcentavo, kad tik visos kompensacijos sumokėjimas gali būti laikomas pagrįstai susijusiu su turto verte; kompensacijos suma paprastai turi būti apskaičiuojama remiantis turto verte, buvusią nuosavybės praradimo dieną (žr. 2009 m. gruodžio 22 d. Didžiosios kolegijos sprendimą byloje *Guiso-Gallisay* prieš Italiją (teisingas atlyginimas), pareiškimo Nr. 58858/00, § 94–95; *Vistiņš ir Perepjolkins*, § 111; 2003 m. liepos 10 d. sprendimą byloje *Efstathiou ir Michailidis & Co. Motel Amerika* prieš Graikiją, no. 55794/00, § 26 ir kt.).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma numatyti galimybę žemės savininko pageidavimu visuomenės poreikiams paimti daugiau žemės, nei reikia ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti, jeigu tenkinamos įstatyme nustatytos sąlygos (t. y. žemės

savininkui po paėmimo liksiančios žemės sklypo dalies nebebus galima naudoti pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha, miškų ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha, o kitos paskirties žemės sklypas – ne didesnis kaip 0,04 ha). Europos Žmogaus Teisių Teismas, aiškindamas Europos žmogaus teisių konvencijos 1 protokolo 1 straipsnio nuostatas, yra pažymėjęs, kad žinodamos visuomenės poreikius nacionalinės institucijos geriau suvokia, kas tai yra viešasis interesas, kurio labui gali būti ribojamos nuosavybės teisės, o įstatymų leidėjas turi plačią vertinimo laisvę. Vis dėlto tokiais atvejais svarbu užtikrinti sąžiningą individo ir visuomenės interesų pusiausvyrą, kad asmeniui nebūtų užkrauta neproporcinga ir perdėta našta (2004 m. birželio 22 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo Didžiosios kolegijos sprendimas *B. prieš Lenkiją* ir jame nurodyta teismo praktika). Manytina, kad vykdant žemės paėmimą visuomenės poreikiams perdėta ir neproporcinga našta gali būti laikomas ir asmens padėties pabloginimas, kai būtent dėl dalies žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams likusios žemės sklypo dalies naudojimas lieka apribotas, dėl ko kartu apribojama galimybė asmeniui vykdyti ūkinę ir (ar) komercinę veiklą. Tokiais atvejais žemės savininkas praranda galimybę naudoti žemės sklypą tuo tikslu, dėl kurio jį įsigijo, bet išlaidos patiriamos (pvz., nors asmuo nebegali panaudoti žemės sklypo tiems tikslams, kuriems jį įsigijo, vis tiek turi mokėti žemės mokestį, patiriamos priežiūros ir tvarkymo išlaidos ir pan.). Dėl minėtų priežasčių siūloma sudaryti galimybę mažus neracionalaus dydžio plotus, liekančius po sklypo padalinimo, paimti visuomenės poreikiams kartu su paimamu žemės sklypu ir prijungti prie planuojamos teritorijos. Kriterijai, kuriais vadovaujantis žemės sklypas būtų laikomas neracionalaus dydžio ir netinkamu naudoti, pasirinkti atsižvelgiant į suformuotą praktiką dėl įsiterpusių žemės sklypų (Vyriausybės 1999 m. birželio 2 d. nutarimas Nr. 692 „Dėl naujų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“).

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu, siekiant išspręsti praktikoje pasitaikančias problemas, kai, pavyzdžiui, paėmus žemę visuomenės poreikiams kartu su joje esančio statinio dalimi (ypač tokio, kuris tęsiasi per kelis žemės sklypus, pvz., inžinerinių tinklų, kelio ar pan.) vietos savivaldos institucijos turi duoti sutikimą dėl šio statinio atidalinimo, siūloma šio įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nustatyti, kad tuo atveju, kai įgyvendinant šiame įstatyme nustatytas žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras reikia gauti viešojo administravimo funkcijas atliekančių savivaldos subjektų pažymą, sutikimus, derinimus ar patvirtinimus, kurių išdavimas teisės aktais numatytas tik nekilnojamųjų daiktų savininkų prašymu, teisę paduoti tokį prašymą taip pat turi projektą įgyvendinanti institucija. Nustatytas reguliavimas supaprastintų ir pagreintintų žemės paėmimo procedūrų įgyvendinimą.

Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektu, siekiant sumažinti administracinę ir finansinę naštą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui ir paspartinti žemės sklypų perdavimo procedūras, siūloma pakeisti Geležinkelių transporto kodekso 23¹ straipsnio 1 dalį ir nustatyti, kad viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų, Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančių geležinkelių paslaugų įrenginių užimama valstybinė žemė viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui perduodama valdyti, naudoti ir disponuoti ja patikėjimo teise Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimu, suderintu su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, o ne patikėjimo sutarties pagrindu. Be to, siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, siūloma Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu reglamentuoti valstybinės žemės sklypų perdavimo viešosios transporto infrastruktūros valdytojui tvarką.

Siekiant supaprastinti visuomenės poreikiams paimamos žemės perdavimą viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui, Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo projektu siūloma pakeisti Geležinkelio transporto kodekso 9 straipsnio 3 dalį ir joje nustatyti, kad visuomenės poreikiams paimta ir kaip valstybinė žemė Nekilnojamojo turto registre įregistruota žemė, kurioje numatoma statyti naujus ar rekonstruoti esamus viešosios geležinkelių infrastruktūros objektus ar Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančius geležinkelių paslaugų įrenginius, Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimu, suderintu su Lietuvos

Respublikos žemės ūkio ministerija, Vyriausybės nustatyta tvarka perduodama valdyti, naudoti ir disponuoti ja patikėjimo teise viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui.

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma papildyti komunikacijos su asmenimis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus būdus ir nustatyti, kad institucijų pranešimai ir informacija žemės savininkams ir (ar) kitiems naudotojams, susiję su žemės paėmimu visuomenės poreikiams, siunčiami per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema). Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, pranešimas ar informacija jam būtų siunčiami per E. pristatymo sistemą, bet ir įteikiami kaip registruotoji pašto siunta. Taip pat siūloma nustatyti, kad asmenys turės teisę dokumentus, prašymus ar informaciją institucijai teikti per E. pristatymo sistemą, tik juos pasirašę kvalifikuotu elektroniniu parašu, arba registruotąją pašto siunta. Pasirinkus komunikacijos su institucijomis būdą, tolesnis komunikavimas su asmeniu vykdomas žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus vykdomu pasirinktu būdu. Šiuo pakeitimu būtų užtikrinama galimybė asmenims pranešimus gauti, dokumentus pasirašyti ir pan. neišeinant iš namų ir mažinant laiko sąnaudas (vykstant į paštą atsiimti pašto siuntos, į nurodytas Nacionalinės žemės tarnybos išduotų aktų pasirašymo vietas ir pan.). Jeigu asmuo nepasirinks informacijos gavimo būdo, informacija jam būtų siunčiama registruotąją pašto siunta. Taip pat, siekiant užtikrinti, kad asmuo, kuriam neįmanoma įteikti pranešimo, turėtų kuo daugiau objektyvių galimybių sužinoti apie vykdomas žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras, šiuo metu nustatytas skelbimo spaudoje būdas papildomas informavimu projektą įgyvendinančios institucijos interneto svetainėje.

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma reglamentuoti tolesnius institucijų veiksmus tais atvejais, kai teismas priima nutartį, kuria nustato, kad ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimo metu buvo padaryta procedūrinių pažeidimų. Šiuo keitimu siekiama aiškiau reglamentuoti atvejus, kai teismas priima nutartį nepatvirtinti žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumo (šiuo metu galiojančios redakcijos įstatyme nėra reguliavimo, kaip reikia elgtis tokiu atveju, o praktikoje tokių atvejų jau yra). Iš šiuo metu galiojančio reguliavimo nėra aišku, ar tokiu atveju turėtų visos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros būti kartojamos nuo pradžių (pvz., Vyriausybės nutarimas jau priimtas, ir jeigu asmuo buvo netinkamai informuotas, visų procedūrų nuo pradžių pakartoti laikantis įstatyme nustatytų terminų yra tiesiog praktiškai neįmanoma), ar būtent tik tie veiksmai, dėl kurių priimta neigiama teismo nutartis. Taip būtų užtikrinama, kad projekto konkretus žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros veiksmas, dėl kurio žemės paėmimo visuomenės poreikiams akto teisėtumas nepatvirtintas, šiuo atveju atliekamas pakartotinai arba iš naujo, jeigu žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros vykdymo metu jis nebuvo atliktas arba buvo atliktas netinkamai. Tačiau, siekiant neapriboti subjektų galimybių pasirinkti administracine tvarka atitinkamą veikimo modelį (priimti sprendimus), nuspręsti daryti kitaip, nurodoma, kad šie veiksmai atliekami tik projektą įgyvendinančios institucijos sprendimu.

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad projektą įgyvendinančios institucijos ir žemės savininko ir (ar) kito naudotojo rašytiniu susitarimu neatlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų tūrio ar negauto derliaus vertė, jeigu žemės savininkas ir (ar) kitas naudotojas po atlikto turto vertinimo iš paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo išsikelia sodinius, želdinius ar medynus ar nusiima derlių. Šia nuostata siekiama išvengti dvigubo nuostolių atlyginimo. Pvz., jeigu bus atliktas turto vertinimas, o susitarimas dėl nuostolių atlyginimo bus sudarytas po turto vertinimo ataskaitos surašymo, tai turto savininkas atlyginimą už sodinius, želdinius, medynų turį ir negautą derlių gaus du kartus (pagal turto vertinimo ataskaitą ir pagal susitarimą). Praktikoje yra atvejų, kai savininkai, susipažinę su vertinimo ataskaitoje nurodytomis, pvz., medynų vertėmis, išreiškia pageidavimą patys juos išsikirsti ir pan.

Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo, Žemės gelmių įstatymo pakeitimo įstatymo ir Statybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektais siekiama sudaryti galimybę ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti skirtų žemės paėmimo visuomenės poreikiams bei projektavimo

etapų veiklas atlikti ne nuosekliai, o paraleliai, t. y. sudaryti galimybę projektavimą ir statybinius tyrimus atlikti Vyriausybei priėmus nutarimą patvirtinti ypatingos valstybinės svarbos projekto specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. Tokiu atveju, prieš pradėdant ypatingos valstybės svarbos projektui skirtą projektavimo etapą, t. y. rengti statinio projektą, nebūtų poreikio laukti, kol bus įvykdytos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros ir bus gauti valstybės nuosavybės teisę į žemę (statybos sklypą) patvirtinantys dokumentai. Manome, kad Vyriausybės nutarimas, kuriuo patvirtinamas ypatingos valstybinės svarbos projekto specialusis planas ir pradėdamos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros, yra pakankamas pagrindas, kuris suteiktų teisę pradėti ir projektavimo etapą. Pažymėtina, kad Vyriausybei priėmus minėtą nutarimą jau pagal šiuo metu galiojančius reguliavimo reikalavimus Nekilnojamojo turto registre yra padaromos žymos, kurios apriboja savininkų teisę disponuoti turtu, kurį planuojama paimti visuomenės poreikiams. Ypatingos valstybinės svarbos projektui skirtų žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir projektavimo etapus vykdant paraleliai, tokių projektų įgyvendinimo terminai galėtų būti sutrumpinami iki 2 metų (t. y. vietoj 6–7 metų sutrumpėtų iki 4–5 metų), ir dėl to būtų optimizuotas ir paspartintas ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimas. Siūlomas reguliavimas apima transporto infrastruktūros srities projektus. Pagrindiniai tyrimai, atliekami dėl šių objektų statybos, yra žemės gelmių geologiniai tyrimai, kurių metu gręžiamas keliolikos centimetrų skersmens plotas ir nėra daroma jokių sprogdinimų, virpesių ir fizikinių laukų generavimo ir pan. Paprastai žemės savininkai po tokių tyrimų atlikimo gali identifikuoti tik tokius nuostolius kaip, pvz., pasėlių pažeidimas pervažiavus sunkiasvorių tyrimo technikai. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad projektavimo etape geologiniai tyrinėjimai dažniausiai atliekami kas 50 m intervalu, o tai leidžia išvengti didelės vertės nekilnojamojo turto (pastatų, tvorų, kt. statinių) suniokojimo. Svarbu pažymėti, kad siūlomu reguliavimu numatoma atlyginti bet kokius nuostolius, kurie galėtų būti padaryti dėl atliekamų statybinių tyrimų. Tačiau kartu manome, kad nėra tikslinga numatyti papildomą atskirą vertinimą būtent dėl nuostolių, patirtų tyrimų metu, apskaičiavimo, kadangi šie nuostoliai nebus dideli ir pats individualus vertinimas gali kainuoti daugiau nei susidarytų atlygintinų nuostolių suma.

Žemės gelmių įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektą žemės savininkas, valdytojas ar naudotojas būtų informuotas apie būsimų žemės tyrinėjimų atlikimo būdą ir trukmę. Šie pakeitimai leistų užtikrinti, kad minėti tyrimai būtų atliekami iškart po Vyriausybės nutarimo patvirtinti ypatingos valstybinės svarbos projekto specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą priėmimo, todėl ne tik paspartėtų ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimas, bet ir būtų užtikrinama žemės savininko teisė būti informuotam apie jo žemės sklype vykstančius žemės gelmių ir kitus tyrimus ir teisę į nuostolių atlyginimą, jei tokių nuostolių būtų padaryta.

Siekiant efektyvinti procesus, siūloma Žemės paėmimo įstatymo 7 straipsnyje nustatyti, kad Nacionalinė žemės tarnyba, prieš įregistruodama paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą kaip valstybinę žemę, projektą įgyvendinančios institucijos prašymu visų pirma priimtų sprendimą dėl žemės naudojimo paskirties ir būdo keitimo ir įregistruotų šį žemės sklypą jau tokios žemės naudojimo paskirties ir būdo, kurie reikalingi ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti. Siekiama efektyvinti procesą tokiu būdu, kad esant žemės savininko sutikimui (pasirašytam aktui) arba įsiteisėjusiai teismo nutarčiai būtų išvengta poreikio du kartus kreiptis į Nekilnojamojo turto registro tvarkytoją. Pagal esamą reguliavimą žemės sklypai perregistruojami Nekilnojamojo turto registre valstybės vardu, tuomet keičiama paskirtis ir vėl teikiami dokumentai Nekilnojamojo turto registrai su prašymu nustatyti naujus kadastro duomenis. Siūlomo reguliavimo atveju tiek savininko pasikeitimas, tiek žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pasikeitimas galėtų būti įregistruojami vieno kreipimosi metu.

Žemės paėmimo įstatymo 10 straipsnio 2 dalyje siūloma nurodyti, kad projektą įgyvendinanti institucija apie *parengtą* žemės paėmimo projektą skelbia savivaldybės interneto tinklalapyje ir šio įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkams ir (ar) kitiems

naudotojams. Ši formuluo­­tė pašalintų minėtos nuostatos neaiškumą ir užtikrintų suderinamumą su Žemės paėmimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalimi bei Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis.

Siekiant nepažeisti žmogaus teisės į savo gerovei užtikrinti pakankamą gyvenimo lygį ir nustatyti kuo teisingesnį atlyginimo dydį, Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu ir Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu siūloma imperatyviai nustatyti, kad kai visuomenės poreikiams paimamas gyvenamosios paskirties pastatu užstatytas žemės sklypas, nuostolių už gyvenamosios paskirties pastatą suma turi būti apskaičiuojama bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Šiuo atveju turto vertintojas pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nurodytus kriterijus privalės parinkti bent du tinkamiausius metodus ir juos taikydamas apskaičiuoti turto vertę. Savininkui ir (ar) naudotojui būtų atlyginama ta verte, kuri būtų didesnė. Be to, siekiant teisinio aiškumo ir įvertinant tai, kad šiuo metu galiojantis reguliavimas nenustato, kiek laiko galioja turto vertinimo ataskaita, Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu ir Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektu nustatoma, kad visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimo ataskaita galioja 12 mėnesių nuo jos parengimo dienos.

Siekiant efektyvaus valstybei svarbių projektų įgyvendinimo, Žemės įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 7 punktu siekiama papildyti servitutų nustatymo administraciniu aktu atvejus dar vienu punktu, pagal kurį įgyvendinant valstybei svarbų projektą būtų numatomas servitutas, suteikiantis teisę tiesti inžinerinius tinklus ar kelius bei takus, jais naudotis ir juos prižiūrėti. Servituto nustatymas administraciniu aktu padėtų spręsti tam tikras praktines problemas, kai pertvarkius žemės sklypus įgyvendinant ypatingos svarbos projektus asmenims atsiranda sunkumų patekti į savo žemės sklypus, atsiranda poreikis pertvarkyti inžinerinius tinklus ir pan.

Pažymėtina, kad visiškai analogiško teisinio reguliavimo Žemės įstatyme ir Žemės paėmimo įstatyme negali būti ir neturi būti siekiama, nes tai praktikoje sukeltų didelių problemų įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus. Projektų rengėjų nuomone, Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas yra specialusis įstatymas Žemės įstatymo atžvilgiu. Žemės įstatymo 37 straipsnio 10 dalis numato, kad ypatingos valstybinės svarbos žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektai rengiami Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo nustatyta tvarka, kuri turi sudaryti tinkamas prielaidas įgyvendinti ypatingos valstybinės svarbos projektus. Šiuo metu susiduriama su laisvos žemės trūkumu, todėl praktikoje nebūtų įmanoma žemės savininkams pasiūlyti analogišką žemės sklypą, o ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimas būtų dar labiau apsunkintas ir problema būtų dar labiau padidinta, dėl ko padidėtų administracinė našta, o ypatingos svarbos projektų įgyvendinimo terminai dar pailgėtų. Tačiau, siekiant užtikrinti asmenų lygiateisiškumo principą, Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte numatyta, kad reikalavimas nuostolių už gyvenamosios paskirties pastatus, kuriais užstatytas visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, sumą apskaičiuoti bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, o savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginti ta verte, kuri yra didesnė, būtų taikomas tik tais atvejais, kai projektas yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu jau įsigaliojus Žemės paėmimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektui. Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projekte atitinkamai nustatoma, kad reikalavimas nuostolių už gyvenamosios paskirties pastatą, kuriuo užstatytas visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, sumą apskaičiuoti bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, o atlyginti ta verte, kuri yra didesnė, būtų taikomas tik tais atvejais, kai projektas yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu jau įsigaliojus Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo projektui.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo ir Pelno mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektais siūloma įtvirtinti, kad atlyginimas už visuomenės poreikiams paimamą žemę ir (ar) kitą turtą nėra apmokestinamas gyventojų pajamų ir (ar) pelno mokesčiu. Taip būtų užtikrinama Konstitucijos 23 straipsnio 3 dalies nuostatoje įtvirtinta asmens teisė gauti

teisingą atlyginimą už visuomenės poreikiams paimamą turtą, t. y. savininkas gautų kompensaciją už prarastą turtą rinkos kaina, taigi faktiškai gaunamas kompensacijos už prarastą turtą dydis nebūtų sumažintas per mokestines prievoles, kaip yra šiuo metu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės. Antikorupcinis vertinimas atliktas.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymų projektų įgyvendinimas teigiamai atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes paspartės ypatingos valstybinės svarbos projektų įgyvendinimas, dėl ko verslo subjektai turės daugiau užsakymų paslaugoms teikti.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose siūlomos įtvirtinti naujos sąvokos pateiktos derinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Iki įstatymų įsigaliojimo dienos reikės pakeisti šiuos teisės aktus:

1. Žemės servitutų nustatymo administraciniu aktu taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1289 „Dėl Žemės servitutų nustatymo administraciniu aktu taisyklių patvirtinimo“;

2. Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi administraciniu aktu nustatyto žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 2 d. nutarimu Nr. 1541 „Dėl Vienkartinės ar periodinės kompensacijos, mokamos už naudojimąsi

administraciniu aktu nustatyti žemės servitutu, tarnaujančiojo daikto savininkui ar valstybinės žemės patikėtiniui apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“;

3. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams taisyklės ir Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 924 „Dėl Žemės paėmimo visuomenės poreikiams taisyklių ir Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“;

4. Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės perdavimo valdyti, naudoti ir ja disponuoti turto patikėjimo teise viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 208 „Dėl Viešosios geležinkelių infrastruktūros objektų užimamos valstybinės žemės perdavimo valdyti, naudoti ir ja disponuoti turto patikėjimo teise viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui tvarkos aprašo patvirtinimo ir Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančių geležinkelių paslaugų įrenginių užimamos valstybinės žemės perdavimo viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojui valdyti, naudoti ir ja disponuoti turto patikėjimo teise“;

5. statybos techninį reglamentą STR 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gruodžio 29 d. įsakymu

Nr. D1-1053 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.04.02:2011 „Inžineriniai geologiniai ir geotechniniai tyrimai“ patvirtinimo“;

6. Turto ir verslo vertinimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2012 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 1K-159 „Dėl Turto ir verslo metodikos patvirtinimo“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priimtų įstatymų projektų įgyvendinimas papildomų valstybės biudžeto lėšų nepareikalaus.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai įstatymų projektų žodžiai: „žemės paėmimas visuomenės poreikiams“, „ypatingos valstybinės svarbos projektai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 3 dalį, kuri numato, kad Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymai, nustatantys naujus mokesčius, naujus mokesčio tarifus, mokesčio lengvatas, sankcijas už mokesčių įstatymų pažeidimus arba iš esmės pakeičiantys apmokestinimo tam tikru mokesčiu tvarką ar apmokestinimo teisinio reglamentavimo bei taikymo principus, įsigalioja ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo oficialaus paskelbimo dienos, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo ir Pelno mokesčio įstatymo pakeitimo įstatymo projektais siūloma šių įstatymų įsigaliojimo data 2022 m. liepos 1 d. Atitinkamai, siekiant užtikrinti asmenų lygiateisiškumo principo tinkamą įgyvendinimą, siūloma nustatyti, kad Žemės įstatymo pakeitimo įstatymo, Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įstatymo pakeitimo įstatymo, Žemės gelmių įstatymo pakeitimo įstatymo, Geležinkelių transporto kodekso pakeitimo įstatymo, Statybos įstatymo pakeitimo įstatymo projektais nustatomas reguliavimas taip pat įsigalios 2022 m. liepos 1 d.